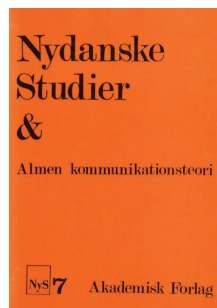

NyS

Titel:	Forældreskab, analyse af TG-grammatikkens 3. generation
Forfatter:	Lars Qvortrup
Kilde:	<i>NyS – Nydanske Studier</i> & <i>Almen kommunikationsteori</i> 7, 1974, s. 63-97
Udgivet af:	Akademisk Forlag
URL:	www.nys.dk

© NyS og artiklens forfatter

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre NyS-numre (NyS 1-36) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Lars Qvortrup

FORÆLDRESKAB. ANALYSE AF TG-GRAMMATIKKENS

3. GENERATION

0. Indledning

Denne artikel indeholder tre hovedafsnit.

Indledningsvis søger den gennem en analyse af sprogbrugerens anvendelse af ordet 'forælder' at påvise, at denne anvendelses syntaktiske implikationer mest adækvat kan forklares, hvis overfladeenheden 'forælder' betragtes som resultatet af en derivation fra en kompleks semantisk dybstruktur. Denne komplekse semantiske struktur vil igen kunne forstås som resultatet af sprogbrugerens internalisering af den socio-økonomiske kontekst, i dette tilfælde altså det aktuelle samfunds slægtskabsstruktur.

Dernæst forholder artiklen ovennævnte analyses resultater med den lingvistiske tradition, som danner grundlaget for analysen, nemlig transformationsgrammatikken og især dennes 3. generation. Denne sammenligning mellem den videnskabelige teori og den videnskabelige praksis vil resultere dels i en kritik af tolkningen af visse konkrete lingvistiske analyser, og dels i en vurdering af de meta-teoretiske årsager til og konsekvenser af disse tolkninger. De konkrete lingvistiske analyser opretholder fortsat en fuldstændig adskillelse af competence og performance og hævder eksistensen af en universel grammatik. Dette implicerer et menneskesyn, som udtrykker sprogbrugerens som en suveræn producent og fortolker af sprog, hvilket hænger uløseligt sammen med denne lingvistikks manglende historicitet.

Endelig søges årsagen hertil placeret i to forhold, nemlig dels i den traditionelle empiriske kommunikationsmodels gengivelse af sprogbrugerens, og dels i den amerikanske lingvistikks videnskabelige afhængighed af den logiske positivisme.

1. Forældreskab

I dette afsnit vil jeg analysere nogle syntaktiske egenskaber ved min (og - formoder jeg - mange danske sprogbrugeres) anvendelse af overfladesubstantivet 'forælder'. Jeg ønsker som udgangspunkt at vise, at en forklaring på de sproglige særegenheder i forbindelse med dette substantivs anvendelse kræver, at dette element er transformeret fra en kompleks underliggende struktur, og at denne komplekse underliggende struktur har et udseende, der netop er magen til den slægtskabsstruktur, som indgår i mange danske sprogbrugeres sociale kompetance.

Lad os først betragte substantivets singularisform.

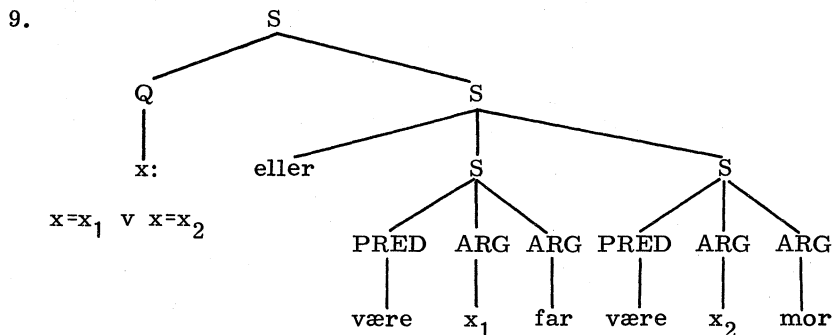
1. *Teddy's forælder er vanvittig¹⁾
2. *Min forælder arbejder på en fabrik
3. En forælder er undertiden træt
4. At være forælder er ingen spøg
5. Den arbejdende forælder får ingen skattefordel
6. Hver forælder lavede noget
7. En forælder er lige gået ind! - Gem skoddene!
8. Du skal ikke lade den forælder dér få fat på grahamskiksene

For nogle er de ovenstående sætninger uacceptable og acceptable som markeret. For andre er brugen af singularisformen 'forælder' generelt uacceptabel, eventuelt antagelig hvis formen bruges spørgende. Men for de sidstnævnte sprogbrugere gælder det, at den noterede forskel markerer en forskel i graden af acceptabilitet. Jeg vil i de følgende bemærkninger følge den førstnævnte gruppe, som jeg selv tilhører, idet det må understreges, at der som antydning for alles vedkommende eksisterer to forskellige manifestationer af substantivet 'forælder'.

Den mest nærliggende reaktion på disse kendsgerninger ville være at definere to dybstrukturformer, nemlig 'forælder₁' og 'forælder₂' og et sted i transformationsrækken indføre et filter, som kun tillod 'forælder₁' at slippe igennem i pluralisform, mens 'forælder₂' både kunne manifestere sig i overfladestrukturen i singularis og pluralis. En sådan ad hoc-løsning ville imidlertid have flere åbenlyse ulemper. For det første ville den stride mod sprogbrugerens intuition om, at

substantivet i 1.-2. og 3.-8. har det samme semantiske indhold. For det andet ville den ikke kunne angive årsagen til, at sætning 2. er uacceptabel, mens sætning 3. er acceptabel. Og endelig ville en sådan løsning være uøkonomisk, dels fordi det antydede transformationelle filter ville være specielt for netop dette substantiv, dels fordi den ville øge antallet af lexikonelementer i dybstrukturen.

En anden løsning er at tildele 'forælder' følgende komplekse kilde i den underliggende struktur:

Kan læses: Det variable element x, lig med x_1 eller x_2 , for hvilket det gælder, at x_1 er far eller x_2 er mor. Det gælder både her og videre i artiklen, at der ikke tages hensyn til detaljer, som er irrelevante for argumentationen.

Den transformationelle derivation fra denne abstrakte, semantiske struktur til overfladestrukturen forløber ved hjælp af (bl. a.) følgende transformationer:

Conjunction reduction (Ross (1967))²⁾, som bringer os fra 9 til 9a.

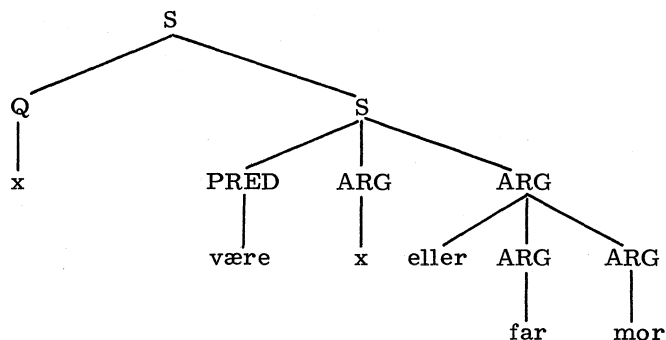
'Forælder'-indsættelse, som bringer os fra 9a. til 9b. og som har følgende udseende:

10. Forældrettransformation:

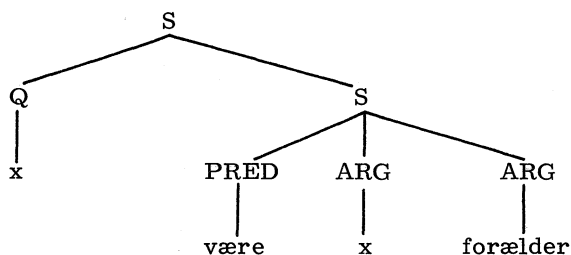
$$[{}_S \text{ være } x [{}_{\text{ARG}} \text{ eller far mor } {}_{\text{ARG}}] {}_S]$$

$$\Rightarrow [{}_S \text{ være } x \text{ forælder}_S]$$

9a.

9b.

Hermed er vi kommet frem til den struktur som ligger til grund for overfladesubstantivet (Bach (1967)), vi er altså nået til overfladestrukturen

9c. [ARG forælder ARG]

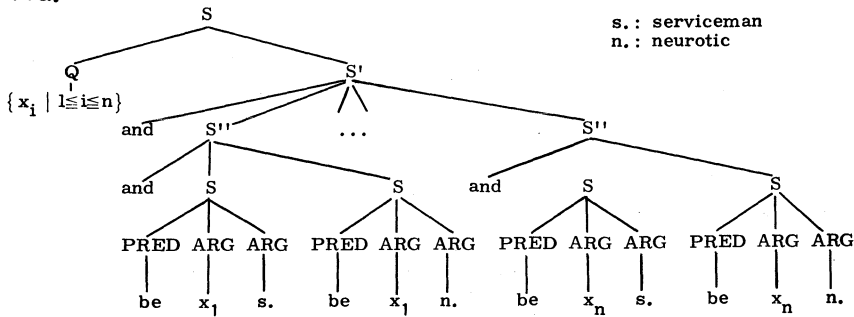
Denne løsning tilfredsstiller de tre ovennævnte indvendinger: For det første stemmer den overens med sprogbrugerens semantiske intuition, da indholdet af 'forælder' jo netop er 'far eller mor'. For det andet er den økonomisk. Nok tilføjer den en transformation, som indfører elementet 'forælder', men til gengæld formindskes antallet af elementer i den underliggende struktur, ligesom det nævnte transformationelle filter overflødigsgøres. For det tredje forklarer den, som vi skal se, hvorfor sætning 2. er uacceptabel, mens sætning 3. er acceptabel.

For at forklare disse to sætninger er det imidlertid nødvendigt at betragte følgende sætninger fra Lakoff (1972):

11. Servicemen are neurotic
12. Servicemen are numerous

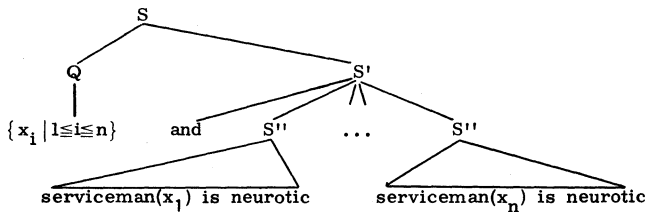
Disse sætninger antyder ifølge Lakoff, at pluralissubstantiver både kan betegne mængder af individer (sætning 11.) og klasser (sætning 12.). Denne iagttagelse, som Lakoff ikke argumenterer for, kan dog ændres dertil, at prædikater både kan henvise til individer og til klasser. Denne forklaring har det fortrin, at de to sætningers fælles elementer bevares ens i den abstrakte struktur, således at kun elementerne 'neurotic' og 'numerous' har forskellige egenskaber. Og som man kan se, resulterer de to forskellige semantiske strukturer 11a. og 12a. ved brug af en række velkendte transformationer netop i de parallelle syntaktiske overfladestrukturer 11. og 12.

11a.

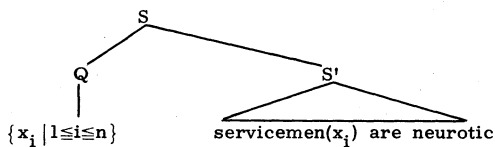
Conjunction reduction af S'' : 3) 4)

11b.

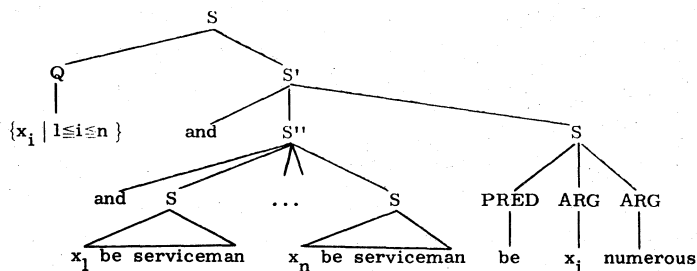

Conjunction reduction af S' :

11c.

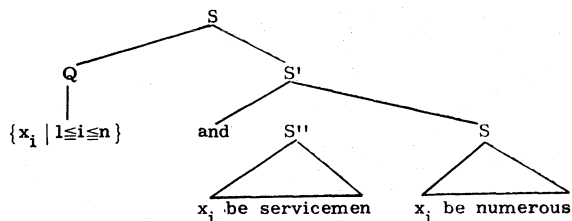

12a.

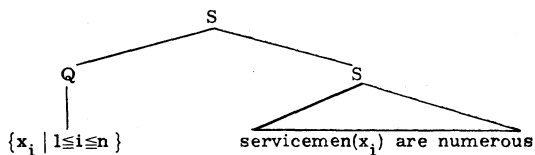
Conjunction reduction af S'' :

12b.

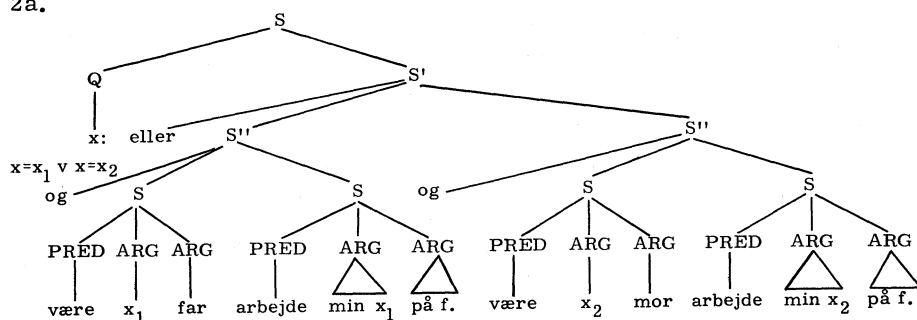
Conjunction reduction af S' :

12c.

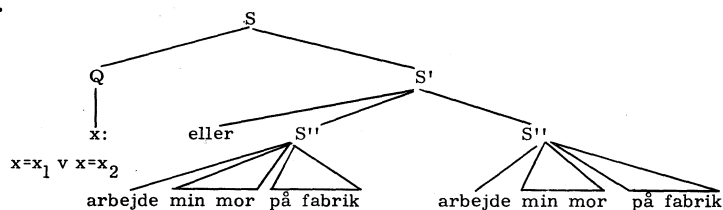
Vi kan nu forklare, hvorfor sætning 2. er uacceptabel, mens sætning 3. er acceptabel. Sætning 2. svarer til sætning 11., idet den henviser til et bestemt individ, 'min forælder', mens sætning 3. henviser til den klasse, hvortil elementet 'en forælder' hører. Vi får derfor to abstrakte strukturer 2a. og 3a., som svarer til henholdsvis 11a. og 12a., i hvis derivationelle forløb 2a. blokerer transformation 10., som indsætter 'forælder', mens 3a. tillader denne transformation. 5)

2a.

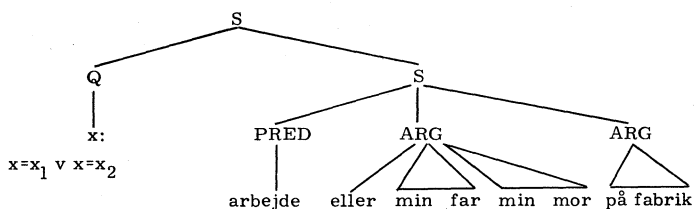
Conjunction reduction af S'' : 6)

2b.

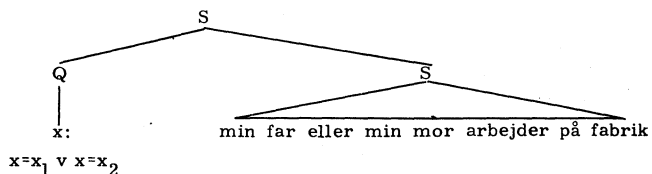
Conjunction reduction af S' :

2c.

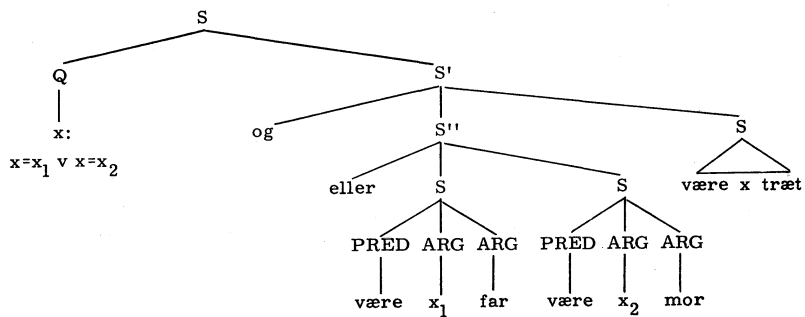
Endelig kommer vi fra 2c. til 2d. med conjunction distribution, conjunction deletion (Ross (1967), McCawley (1972)) og PRED-ARG₁ inversion (McCawley (1971)):

2d.

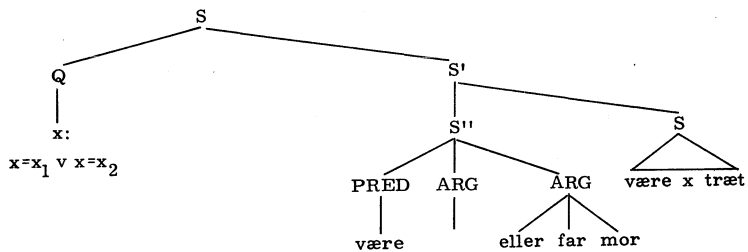

3a.

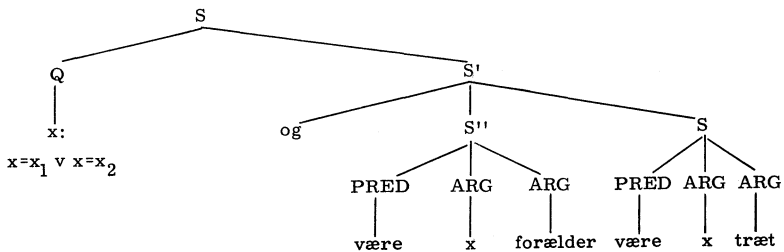
Conjunction reduction af S'' :

3b.

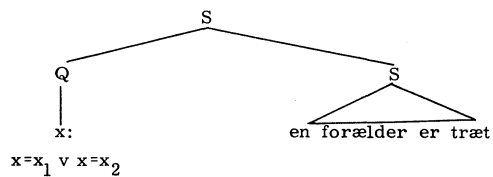
Indsættelse af 'forælder' (transformation 10.):

3c.

Conjunction reduction af S' (og andre transformationer):

3d.

Som det fremgår, kan man af den semantiske struktur 2a. ikke derivere en sætning med elementet 'forældre', hvorimod den semantiske struktur 3a. tillader en sådan derivation. Den abstrakte struktur 9. for 'forældre' kan altså forklare sætning 1.-8. ⁷⁾

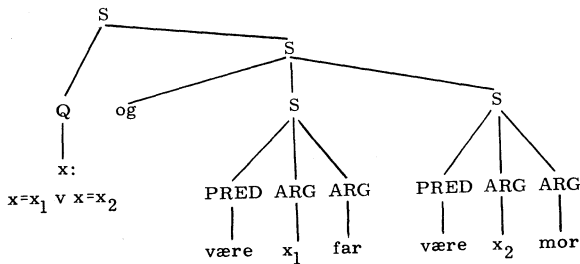
Lad os derefter betragte substantivets pluralisform.

13. Birthes forældre er rare
14. *Birthes forældre er mødre
15. De forældre der kom til konsultationen er rare
16. De forældre der kom til konsultationen er mødre

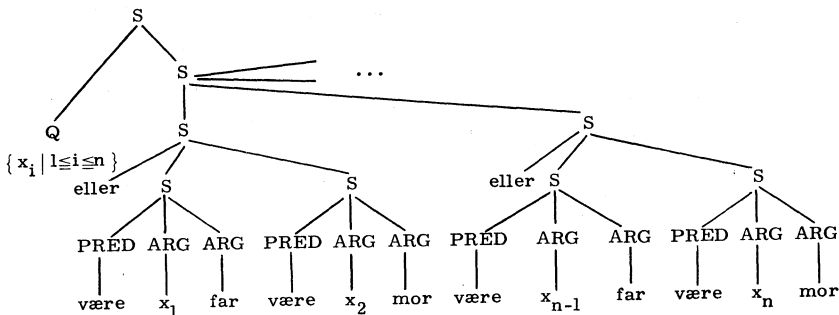
Som det fremgår af sætning 13.-16., er der to forskellige manifestationer af pluraliselementet 'forældre', ét (i sætning 14.) som ikke tillader prædikatet 'mødre', og ét (i sætning 16.) som tillader dette prædikat.

Men denne ejendommelighed forklares af den abstrakte repræsentation for 'forældre', 9., som dels har pluralisstrukturen 17., fremkommet ved at 9.'s 'eller' er erstattet med 17.'s 'og', dels den normale pluralisstruktur 18., af hvilke 17. er brugt i sætning 13. og 14., mens 18. er brugt i sætning 15. og 16. ⁸⁾

17.

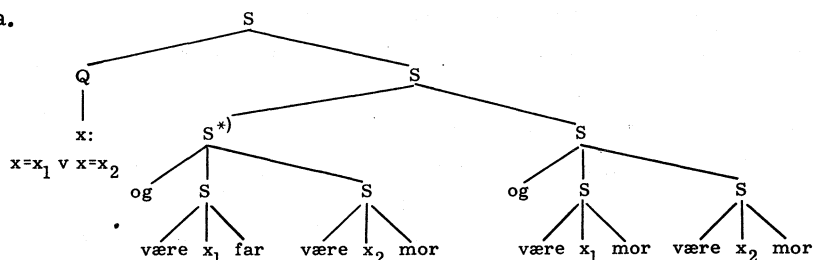

18.

Af den abstrakte struktur 14a. fremgår det tydeligt, at sætning 14. er uacceptabel:

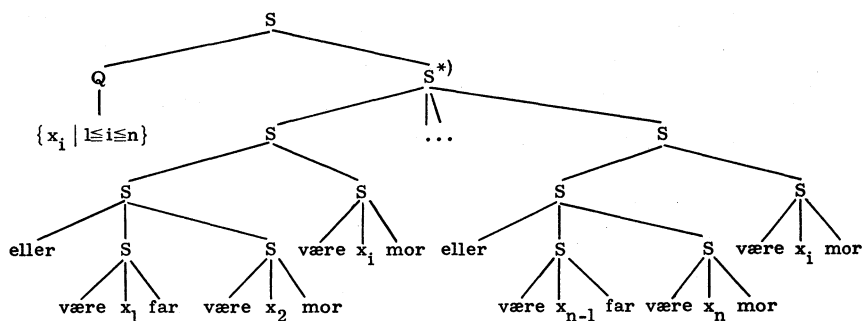
14a.

*) Dette S svarer til den abstrakte struktur 17.

Heroverfor forklarer den abstrakte struktur 16a. lige så tydeligt sætning 16.'s acceptabilitet:

16a.

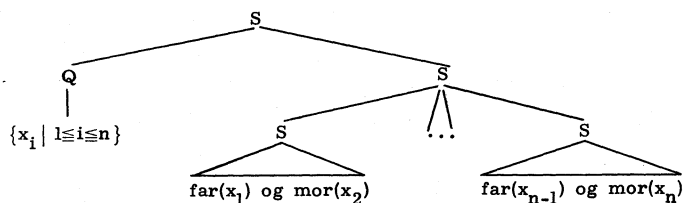
*) Under dette S benyttes den abstrakte struktur 18.

Endnu et argument for den abstrakte repræsentation 9. er det, at pluralisformen 17. på normal vis kan sættes i pluralis (20.) og give betydningen 'forældrepar', hvorved sætning 18. og 19. forklares:

18. De forældre(par) der kom til konsultationen er rare

19. *De forældre(par) der kom til konsultationen er mødre

20.

Lad os afslutte analysen med endnu et bekræftende eksempel:

21. Forældrene talte med hinanden

Denne sætning skulle være tre-tydig svarende til de tre forskellige pluralisstrukturer 17., 18. og 20., og dette viser sig netop at være tilfældet. Forudsætter vi de tre forældrepar A-B, C-D og E-F, har sætning 21. netop følgende tre betydninger:

- 21a. A og B talte med hinanden
- 21b. A-B og C-D og E-F talte med hinanden
- 21c. A og B og C og D og E og F talte med hinanden

Hvilke foreløbige konklusioner kan man drage af ovenstående iagttagelser?

For det første må man bemærke, at en forudsætning for at forklare visse ejendommeligheder i sprogets overfladestruktur kræver, at substantivet 'forælder' tillægges en kompleks semantisk struktur. Men dette rummer i sig selv ikke nogen forklaring ⁹⁾ på de iagttagelser, der er gjort, eller i det mindste kun i positivistisk forstand en forklaring, idet man på dette punkt er nået dertil, hvor transformationsgrammatikken traditionelt standser op, nemlig til en formaliseret beskrivelse af fænomenernes væsen. Vi befinder os altså endnu på positivismens abstrakte stade, mens hensigten må være at give en indsigt i fænomenets videnskabelige begreb, at erstatte reglen med årsagen. På vejen mod en sådan forklaring falder denne komplekse semantiske strukturs lighed med sprogsamfundets familiestruktur i øjnene, hvilket antyder, at evnen til at producere og forstå sproglige ytringer er afhængig af en internalisering af den socio-økonomiske kontekst. Med Marx's ord (Marx/Engels (1845)):

'Bevidstheden er altså allerede fra første færd af et socialt produkt og vil vedblive at være det, så længe der overhovedet eksisterer mennesker.' ¹⁰⁾

Det må i denne forbindelse understreges, at kendskabet til slægtskabsstrukturen ikke blot er en forudsætning for at forstå begrebet 'forælder', men, som vi har set, er en betingelse for at producere semantisk og syntaktisk acceptable sætninger. ^{11) 12)}

For det andet må man bemærke, at man for at kunne forklare den sproglige produktion må kende sprogbrugerens intention, e.g. hans ønske om enten at angive et specifikt individ eller et individ i forhold til dets placering i en given klasseinddeling. Denne intention hænger tilsyneladende sammen med samtalsituationen, f.eks. implicerer sætning 7. og 8. tydeligvis en skolekontext. Udover et kendskab til den generelle sociale sammenhæng er åbenbart også kendskabet til den aktuelle situation, herunder specielt afsender, modtager, meddelelse og som nævnt afsenderintention, en nødvendig forudsætning for at forklare den sproglige produktion. Denne iagttagelse leder opmærksomheden hen på Jacob Mey (1972), som skriver:

'Sprogets funktion, for en given situation, resulterer altså i en vis værdi. Hvis vi kalder denne værdi betydning, så er sprogbrugeren en funktion fra situation til betydning.'

Men selv om analyserne af sætning 1.-8. viste, at, som Mey skriver, 'det er situationen (...), der bestemmer ordets 'egentlige betydning'' (min understregning), så viste de samtidig, at denne begrænsning til lexikalisering er for snæver ¹³⁾, idet intentionen har indflydelse på hele sætningens syntaktiske og semantiske struktur. Dette antyder videre, at Mey's distinktion mellem 'pragmatisk' og 'ren' semantik er uholdbar, idet der tilsyneladende ikke er nogen veldefineret grænse, hvor den ene hører op og den anden begynder. Dette problem vil senere blive taget op i forbindelse med en generel diskussion af opdelingen mellem competence og performance, hvor de nævnte iagttagelser fører til en opfattelse af performance som tilblivende competence, enten som en bekræftelse eller en benægtelse af den eksisterende, hvorfor den kvalitative forskel mellem de to begreber forsvinder. ¹⁴⁾

For det tredje må der gøres opmærksom på, at dette afsnits syntaktiske og semantiske strukturbeskrivelse er foretaget på et givet, transformationelt, rekursivt genskrivningssystems betingelser. Beskrivelsen er altså foretaget inden for rammerne af en bestemt syntaks med en række faste variabler, genskrivningsregler og transformationer¹⁵⁾, hvilket medfører, at beskrivelsen på ingen måde er universel, men underkastet en (veldefineret) videnskabelig historicitet. Dette forhold tildeler beskrivelsen præcision, men fratager den samtidig mulighed for at vise ud over sit eget system, hvilket er en forudsætning for at opnå en egentlig forklarende status.

2. Den generative semantik

Det foregående afsnits konklusion rummede tre emner, som alle er kendt fra den generative semantik, altså fra transformationsgrammatikkens 3. generation. Jeg vil i dette afsnit referere den generative semantiks behandling af disse emner under overskrifterne komplekse verber, performativ og naturlig logik, idet jeg især vil beskæftige mig med de overvejelser om menneskets sproglige produktion og konsumtion, som disse emners behandling afstedkommer.

2.1. Komplekse verber

Denne overskrift hentyder til det forhold, at de enkle verbale elementer i sprogets overfladestruktur af syntaktiske og semantiske årsager må analyseres som derivater fra en kompleks underliggende kilde. Dette emne har bl.a. McCawley (1970), Postal (1971) og Ross (1972a) beskæftiget sig med.

McCawley tager sit udgangspunkt i en sætning af typen:

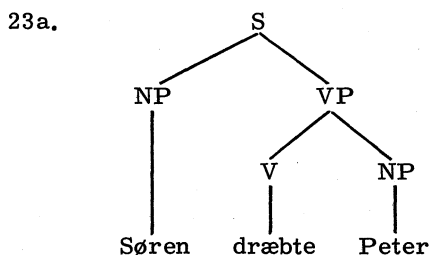
22. Søren dræbte næsten Peter

Denne sætning har følgende tre forskellige betydninger:

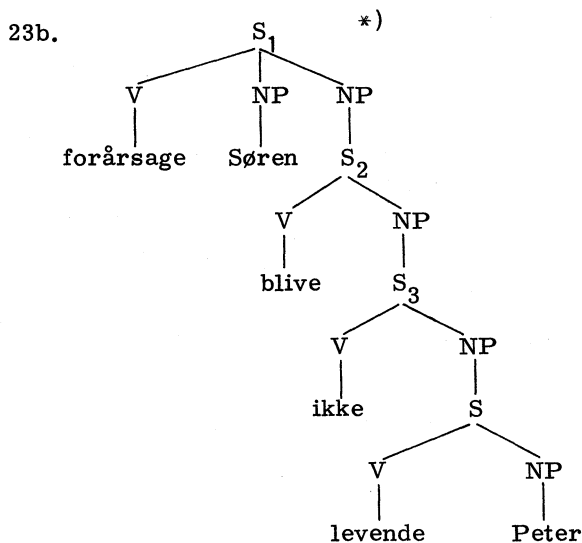
22a. Søren var lige ved at gøre noget, sådan at det, hvis han havde gjort det, ville have forårsaget at Peter ville være død af det.

- 22b. Søren gjorde noget, som var lige ved at forårsage at Peter blev slået ihjel (men der skete ikke spor)
- 22c. Søren gjorde noget, som forårsagede at Peter næsten døde (men han overlevede lige akkurat)

Denne flertydighed kan den traditionelle dybstruktur 23a. ikke forklare, thi i denne struktur kan verbalmodifikationen 'næsten' kun påhæftes ét sted:

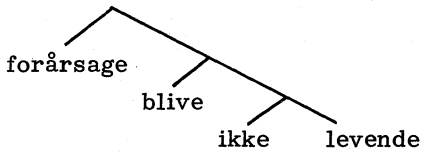
Derfor foreslår McCawley i stedet den abstrakte struktur 23b., hvori 'næsten' kan påhæftes S_1 , S_2 og S_3 , svarende til de tre betydningsvariationer:

*) Kan læses: Søren (næsten₁) forårsage, at Peter (næsten₂) bliver (næsten₃) ikke-levende

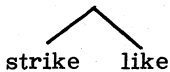
I denne abstrakte struktur har verbet 'dræbe' altså følgende komplekse kilde:

24.

På lignende måde analyserer Postal (1971) verbet 'remind' til at have følgende kilde:

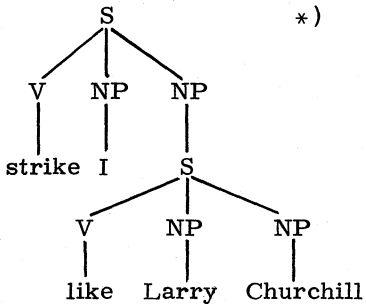
25.

således at sætning 26. har den abstrakte struktur 26a.:

26. Larry reminds me of Churchill

26a.

*)

- *) Efter en række transformationer får vi f.eks. følgende sætninger:
 26b. It strikes me that Larry is like Churchill
 26c. Larry strikes me to be like Churchill

Postal drager følgende konklusion af denne iagttagelse:

'Consequently, if it is in fact true that for arbitrary sentences the various sequences R_3 - R_1 ¹⁶⁾, and so on do come, in a clear sense, closer and closer to semantic representation, this

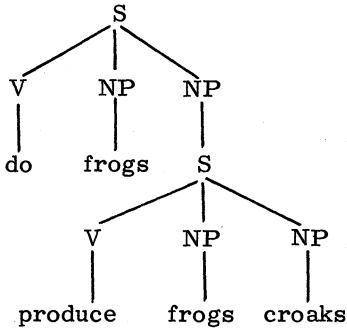
is a fundamental empirical fact about human language, and a fact of the utmost importance. For it shows that the abstract syntactic structures uncovered by transformational analysis are not, as they might be, semantically arbitrary, but rather in a direct way steps along the path of the mapping, known to exist, between semantic representations and surface structures.' (min understregning).

Som citatet afslører, forlader Postal på intet tidspunkt empirismens 'sikre' grund, den videnskabelige forskning afløses ikke af en videnskabelig fremstilling, hvorfor han på intet tidspunkt feks. formår at afsløre den traditionelle, empiriske kommunikationsmodels gengivelse af sprogbrugeren som en suveræn producent og konsument af sprog til fordel for en fremstilling af sprogbrugeren som en bærer af sociale strukturer. Og af samme grund formår han ikke at gennemskue sin egen, i dobbelt forstand historiske bundethed. For det første må materialet, en række i forhold til hans egen idiolekt acceptable og uacceptable sætninger, forstås, ikke som dele af den virkelighed, som ved et videnskabeligt eftersyn indeholder sin egen forklaring, men som det pseudokonkrete materiale, hvis begrænsning først kendes efter den videnskabelige fremstilling. Dernæst må den videnskabelige metodes historiske bundethed forstås, idet beskrivelsen som tidligere nævnt foretages ved hjælp af nogle tidsbundne matematisk-logiske redskaber.

Endnu tydeligere bliver dette forhold, hvis man vender sig til den tredje analyse af de komplekse verber, Ross (1972). Analysens materiale er af mere omfattende karakter end de foregåendes, det består nemlig af handlingsverberne og omfatter derfor bl.a. det af McCawley behandlede 'myrde'. Resultatet af 10 uafhængige syntaktiske analyser af sætninger med handlingsverber er, at disse verber i den underliggende struktur må opfattes som indlejrede i objekt-komplementet af et divalent prædikat, hvis subjekt er lig med handlingsverbets subjekt, og hvis fonetiske realisation på engelsk er 'do'. Sætning 27. har således den underliggende struktur 27a.:

27.   Frogs produce croaks

27a.

Dette fører frem til 'The principle of semantic relevance', nemlig at der findes elementer, som ikke er fonetisk manifesterede i overfladestrukturen, men hvis eksistens i den underliggende struktur underbygges af syntaktiske manifestationer i overfladestrukturen, og disse elementer har semantisk relevans.

En forklaring på dette princip mener Ross at finde i den generative semantik

(p.109) 'I think, however, that the theory of generative semantics can suggest an explanation for the Principle of Semantic Relevance. This theory asserts that the mapping which links surface structures and semantic representation is effected by one type of rule: derivational constraints,¹⁷⁾ which have as a subcase grammatical transformations, essentially as these are defined in the standard theory. Since derivational constraints map trees onto trees, it follows that semantic representations, within the theory of Generative Semantics, are also essentially in the form of trees. (...)

If the basic claim is correct, the Principle of Semantic Relevance follows as a consequence. For the theory of Generative Semantics asserts, essentially, that surface structure trees are only distorted versions of semantic trees. Every time a transformation applies to a semantic tree it deforms that tree (by deletion or reordering) into a tree which more nearly resembles a surface tree. Viewed alternatively, every time syntactic evidence can be found which supports increasing the syntactic 'distance' of an intermediate form the surface tree this

form will be realized as, this increase in syntactic 'distance' will give rise to a decrease in semantic 'distance', where 'distance' is measured by the number of motivated operations it is necessary to perform upon this intermediate form to convert it to surface structure, or to semantic representation.'

(min understregning)

Med andre ord siger Ross, at den generative semantik hævder, at der findes én type regler, nemlig derivationelle begrænsninger, som afbilder træer på træer og som forbinder overfladestrukturen og den semantiske repræsentation. Heraf følger, at hver gang en transformation virker på et semantisk træ (eller på et transformationelt derivat af et semantisk træ), så ændres dette træ ved slettelse eller ombytning af noder i træet til et træ, der i højere grad ligner overfladestrukturen.

Lad mig kort gentage mine tidligere bemærkninger: Den forklaring, som Ross explicit lover at give, viser sig at være en teori, som blot parafraserer det allerede fremkonstruerede system, men som, hvad der er tydeligt i Ross's tilfælde, ved sin høje grad af teknificering kan mystificere denne kendsgerning. Udtrykt i lapidarstil siger Ross jo, at der er gjort en iagttagelse om, at visse elementer ikke findes i overfladestrukturen, men kun i den underliggende struktur, og at disse elementer har semantisk relevans; en forklaring på dette giver teorien om den generative semantik, som siger, at sproget har en overfladestruktur og en underliggende semantisk repræsentation, og at disse to lag er forbundet af en bestemt type regler.

Denne manglende videnskabelige fremstilling af det fremanalyserede system medfører, at sprogets historicitet ikke forstås. Det kan derfor ikke undre, at Ross bestemmer den underliggende struktur for handlingsverberne som værende et universelt træk ved sproget:

(p.105) 'I would thus expect that if [27a] can be maintained for English, it will provide a universal analysis of action sentences.'

I stedet vil jeg betragte Ross's, såvel som Postal's og McCawley's analyser af komplekse verber som empiriske bekræftelser af den første af de tre konklusioner i 1. afsnit. Alle tre analyser er jo netop eksempler på, at tilstedeværelsen af internaliserede referen-

cestrukturer er en forudsætning for at kunne forklare sprogbrugerens evne til at producere syntaktisk og semantisk velformede sætninger.¹⁸⁾

2.2. Performativ

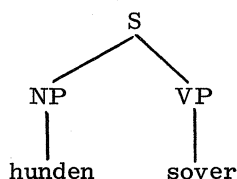
Dette emne er bl.a. behandlet af Ross (1970) og Lakoff (1972). Den tese, som Ross giver adskillige syntaktiske argumenter for, lyder, at deklarativer sætninger må analyseres som værende indlejret i en performativ sætning i den underliggende struktur.

Betragt følgende sætning:

28. Hunden sover

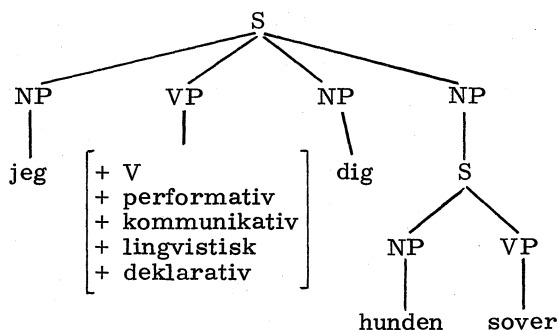
Denne sætning ville af en traditionel transformationsgrammatik blive analyseret således:

28a.

Men ifølge Ross's tese ser den underliggende struktur snarere således ud¹⁹⁾:

28b.

Et af de enkleste af de mange argumenter for denne abstrakte struktur tager sit udgangspunkt i sætninger af følgende type:

29.   John bad Pia om at holde   *din
  sin   mund
  *jeres

30.   John bad dig om at holde   din
  *sin   mund
  *jeres

31.   John bad jer om at holde   *din
  *sin   mund
  jeres

Man kan altså opstille en regel om, at der er overensstemmelse mellem objektet i den performative sætning og det pronominaliserede logiske subjekt i den deklarative sætning.

32.   Hold   din
                      *sin   mund
                      jeres
                      *deres

Tilsyneladende omfatter ovenstående regel ikke sætning 32. Men hvis man forudsætter tilstedeværelsen af en performativ sætning i den underliggende struktur som vist i 28b.²⁰⁾, så holder reglen også for sætning 32.

Den nødvendige tilstedeværelse i den abstrakte sproglige struktur af den performative sætning må opfattes som en empirisk bekræftelse på den anden af de tre konklusioner i 1. afsnit, nemlig at man for at kunne forklare den sproglige produktion må forudsætte, at den foregår i relation til den aktuelle situation, som altså rummer mindst tre elementer, nemlig afsender, modtager og budskab. Noget lignende nævner Ross, idet han som alternativ til den analyse, som 28b. udtrykker, opstiller 'den pragmatiske analyse':

(p. 254): 'What is different about the two analysis is that the pragmatic postulates [28a.], and not [28b.], as the deep structure for [28.], and claims that certain elements are present in the context of a speech act, and that syntactic processes can refer to such elements.'

Visse ting falder dog i øjnene i forbindelse med dette forslag. For det første, at Ross betragter den abstrakte struktur i 28b. og den pragmatiske analyse som to parallelle analyser af et givet materiale. Han skelner altså ikke mellem konstruktionen af systemet bag det initiale materiale og den videnskabelige udvikling af dette abstrakte system. Dernæst forekommer det bemærkelsesværdigt, at Lakoff ud fra den samme abstrakte struktur når det stik modsatte resultat:

(p.655, fodnote 9) 'What we have done is to largely, if not entirely eliminate pragmatics, reducing it to garden variety semantics.'

Dette må siges at antyde vilkårligheden i den generative semantiks sporadiske videnskabelige 'fremstilling', hvilket står i skarp kontrast til den videnskabelige forsknings høje grad af præcision.

2.3. Naturlig logik

Den generative semantiks afgørende tese er, at den dybestliggende struktur er sætningens semantiske repræsentation. Specielt hævder McCawley (1970, 1971, 1972) og Lakoff (1972), at denne semantiske repræsentation er sætningens logiske form. Konsekvensen heraf er, at empiriske lingvistiske undersøgelser har indflydelse på opfattelsen af, hvorledes sætningens logiske form skal repræsenteres, og de vigtigste påstande om denne repræsentationsform er desuden, at den logiske repræsentation består af variablerne S, PRED, ARG og et (ubestemt) antal simple lexikonelementer, og at disse variabler noteres i rekursive frasestruktur-træer. Enhver logik, som opfylder de ovennævnte betingelser, kaldes en 'naturlig logik'.

Specielt hævder McCawley, at 'S' universelt genskrives som enten 'PRED ARG₁ (ARG₂)' eller 'ARG₁ (ARG₂) PRED', hvor 'ARG₁' er sætningens logiske subjekt og 'ARG₂' dens logiske objekt.²¹⁾

For engelsk og for andre sprog, hvor verbet i overfladestrukturen i simple sætninger står på anden plads, går prædikatet i den abstrakte struktur forud for argumenterne, for andre sprog - f.eks. japansk - følger prædikatet efter argumenterne.

Lakoff (1972) stiller yderligere to krav til den naturlige logik:

(p. 589): 'We want a logic in which all the concepts expressible in natural language can be expressed unambiguously, that is in which all nonsynonymous sentences (at least, all sentences with different truth conditions) have different logical forms.

We want a logic which is capable of accounting for all correct inferences made in natural language and which rules out incorrect ones.'

Hermed knytter Lakoff den naturlige logik tæt sammen med den logiske positivismes bestræbelser på at skabe et entydigt, logisk sprog, og han fornægter da heller ikke dette tilhørsforhold:

(p. 646): 'Natural logic is by no means new. The study of logic began and developed as an attempt to understand the rules of human reasoning (which is characteristically done in natural language). The discovery and development of symbolic logic can be viewed in part as the discovery that the regularities involved in human reasoning cannot be stated in terms of the surface forms of sentences of natural languages. One needs instead special logical forms containing quantifiers, variables, etc. To check on the correctness of an argument each surface form of each natural language sentence must be associated with a corresponding logical form, and rules of logic apply to the logical forms, not the surface forms.'

Men dette familieskab med den logiske positivisme betyder, som vi allerede har set, at den generative semantik rummer den positivistiske videnskabsteoris begrænsninger, at den enten i sin stræben efter en universel status tømmer sig selv for indhold eller også for at undgå dette indsnævrer indsigten i sin egen årsag og altså bliver en variant af den borgerlige videnskabsteori. For dette forhold og dets konsekvenser vil der blive argumenteret i det afsluttende afsnit.

3. Afslutning

Den logiske positivisme²²⁾ opererer med to kategorier, nemlig en syntaks og en semantik²³⁾. Indholdet af og forholdet mellem disse to kategorier er meget kort som følger:

Den syntaktiske del er et formelt system, der består af aksiomer, teoremer og slutningsregler, og som bygger på den matematiske logik. Den semantiske del er en struktur, en ikke tom mængde bestående af objekter (som svarer til systemets individkonstanter), og denne del bygger på det matematiske mængdebegreb. Forbindelsen mellem disse to kategorier udgøres af en funktion, kaldet en korrespondancefunktion, som forbinder individkonstanterne med strukturens objekter. Det kan herefter bevises, at hvis en teoris aksiomer er gyldige, så er alle teoriens teoremer det også, og på dette bevis grundlægges positivismens modeldefinition: En struktur er model for en formel teori, hvis alle aksiomer i denne teori er gyldige for denne struktur.

Det spørgsmål, som er blevet rejst i forbindelse med denne sidste videnskabsteori, er, om denne models indsigt i sin egen årsag er total, eller om den kun er partikulær, altså om den er lukket inde i nogle selvbegrænsninger. Der er en foreløbig iagttagelse, som tyder på det sidste, nemlig den at det at tale om bestemte modeller forudsætter eksistensen af en bestemt matematisk praksis. Man bygger ikke sine modeller i et videnskabeligt vacuum, men i en bestemt videnskabelighed.

Imod dette argumenterer de logiske positivister, at der mellem teoriens syntaks og semantik samtidig består et skel mellem logik og matematik, det syntaktiske systems udsagn er rent logiske og siger altså ikke noget om de strukturer, hvori det formelle system kan tolkes. Der består altså en uafhængighed mellem teoriens to dele. Samtidig hævder de en transhistoricitet for logikken, kort sagt sådan, at logikken er vilkåret for og ikke resultatet af fornuftens historie. Argumentationen lyder i sin korthed, at man ikke kan rumme nogen rationel fremstilling af de logiske principper, fordi rationaliteten netop er defineret af denne fremstillings overensstemmelse med de logiske principper.

Imod dette må man indvende, at det rent logiske system ikke indeholder noget spor af sine modeller, altså at enhver struktur kan være model for dette system. Det vil sige at teorien for at hævde sin transhistoricitet har tømt sig selv for indhold, hvorved der opstår en katastrofal diskrepans mellem det som Badiou kalder 'den experimentelle indskrivning' og 'den demonstrative praksis'.

Denne logisk positivistiske påstand om eksistensen af en transhistorisk teori finder sin parallel i de generative semantikers påstand om eksistensen af en universel basestruktur, en hypotese som udtrykker den aristoteliske antagelse om, at selvom der findes mange forskellige nationalsprog, så ligger der universelle mentale strukturer bag disse sprog. Peters (1970) og Peters & Ritchie (1971) viser, at hypotesen om den universelle basestruktur lider samme skæbne som de logiske positivisternes transhistoriske logik, nemlig at den for at fastholde sin universalitet må tømme sig selv for indhold. Hypotesen om den universelle base kan udtrykkes på den måde, at alle sprog har en deskriptiv adækvat transformationel grammatik, og at disse sprogs grammatikker alle indeholder den samme basekomponent. Dette vil præcisere udtrykt sige, at der dels eksisterer netop én basekomponent B og dels et antal naturlige sprog $L_{1...n}$ og et antal transformationskomponenter $T_{1...n}$, som alle opfylder den transformationelle teoris betingelser, således at det for alle i , $1 \leq i \leq n$, gælder, at grammatikken $G_i = (B \ T_i)$ er en adækvat grammatik for sproget L_i . Dette kan på grund af den transformationelle teoris rummelighed bevises at være falsk, thi på grund af transformationsdelens store styrke kan der indsættes uendeligt mange basestrukturer på B 's plads. Peters (1970) konkluderer:

'Preliminary mathematical linguistic research indicates that one can prove that there is not just one, but an infinite number of base components such that selection of an appropriate transformational component permits one to describe any set of recursively specifiable data.'

Peters giver et illustrativt eksempel, som antyder dette forhold:

Stærkt forenklet ser overfladestrukturen i tysk således ud, her eksemplificeret med en hovedsætning i hvilken er indlejret en bisætning:

33.   [S V O [S O V]]

For at generere denne struktur har Bach og Bierwisch foreslået følgende grammatik:

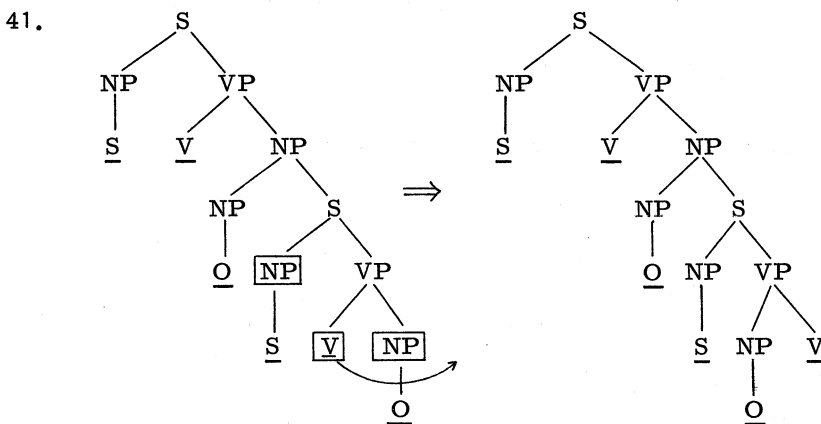

39. Bisætningstransformation:
 $[\text{NP V NP}] \Rightarrow \text{NP NP V}$

Basestrukturen genererer følgende abstrakte struktur:

40. $[\text{S V O} [\text{S V O}]]$

som bisætningstransformationen netop ændrer til 33.:

Bemærk at McCawley (1971)'s omtalte forslag om en abstrakt 'PRED ARG₁ ARG₂'-struktur, eller med den af ham selv brugte terminologi, en abstrakt 'V S O'-struktur, lige så let kan derivatives frem til det korrekte, lineære forløb i overfladesætningen, dog i dette tilfælde med en anden overfladestruktur. Lad samtidig dette være en problematisering af det ofte gentagne krav, at den abstrakte struktur og overfladestrukturen skal stemme med den sproglige intuition. Hvilket par af dybstruktur/overfladestruktur parrene i 37., 41. og 45. er i så fald korrekte?

42. Baseregler:
 $\text{S} \rightarrow \text{V NP NP (NP)}$
 $\text{NP} \rightarrow \text{S}$
43. Hovedsætningstransformation:
 $[\text{V NP X}] \Rightarrow \text{NP V X}$

det betyder, at kategorien model må indsættes i den matematiske produktions historiske tid. Man må forlade modelbegrebets idealistiske status og indsætte det i den marxistiske videnskabssteoris rammer.

Denne teori ^{26) 27)} er principielt treleddet og består for det første af en forskning, hvor man bevæger sig fra fremtrædelsesformernes ustrukturerede, empiriske virkelighed til disses abstrakte væsen. For det andet udvikler den videnskabelige fremstilling logisk-dialektisk denne abstrakte bestemmelse til den konkrete totalitet. Denne del må opfattes som den væsentlige i den videnskabelige proces, idet dens resultat er tanketotalitetens begreb om virkeligheden. Og endelig sker der en kritisk henvisning fra begrebet om virkeligheden til virkeligheden, men nu ikke til udgangspunktets pseudokonkrete virkelighed men til den forståede reelt konkrete.²⁸⁾ Herved kan man forstå årsagen til den borgerlige videnskabs (her: den generative semantiks) begrænsning. Thi idet den ikke forlader den indledende historisk betingede analyse af virkeligheden, så vil den ikke kunne vinde den indsigt i sine egne begrænsninger, som betyder at den ville kunne forstå sin metodes og sit materiales historiske bundethed og dermed formå at gennembryde disse begrænsninger. Thi som dens status er, vil den kun kunne stille de spørgsmål, hvis svar allerede er det givne vilkår for selve spørgsmålet.²⁹⁾

Dette forhold beskriver Horkheimer & Adorno (1972) meget slående:

(p.19) '... den seneste logik denoncerer sprogets prægede ord som falske mønter, som man hellere skulle erstatte med neutrale spillemærker. Verden bliver til kaos og syntese til redning. (...) På vejen til den moderne videnskab renoncerer menneskene på mening. De erstatter begrebet med formlen, årsagen med reglen og sandsynligheden.'

Dette resulterer i:

(p.31) 'Videnskab bliver - i sin neopositivistiske fortolkning - til æsteticisme, til et system af fritsvævende tegn, blottet for enhver intention, der kunne vise ud over systemet: den bliver til det spil, som hvilket matematikerne allerede for længst med stolthed har deklareret deres sag.'

Og årsagen er som sagt:

(p. 221) 'Klassifikationen er betingelsen for erkendelse, ikke den selv, og erkendelse opløser på sin side atter klassifikationen.'

En sådan indsigt vil kræve en dialektisk fremstilling af transformationsgrammatikkens forskning, hvilket vil få betydelige konsekvenser for lingvistikken selvforståelse.

Eksempelvis må den traditionelle, empiriske kommunikationsmodel, som den generative semantik ikke anfægter, forkastes. Denne model virker nemlig blot som en teknisk afbildning af visse overflademanifestationer, en afbildning som ikke beskæftiger sig med disse manifestationers årsag. Dette medfører bl.a., at meddelelsen (den streng der i modellen forbinder afsender og modtager) opfattes som produceret af en autonom sprogbruger, afsenderen. Produktionen af sprog bliver altså en proces, der formidler og formidles af en suveræn individualitet og ikke en proces, der formidler og formidles af et specifikt samfund. Mennesket opfattes som en førsteinstans og ikke som en bærer af samfundsstrukturer og sprogforskningen bliver en psykologi. At dette er tilfældet, udtrykker Chomsky (1972) helt umisforståeligt:

(p. 103) '...to me the most interesting aspects of contemporary work in grammar are the attempts to formulate principles of organization of language which, it is proposed, are universal reflections of properties of mind, and the attempt to show that on this assumption, certain facts about particular languages can be explained. Viewed in this way, linguistics is simply a part of human psychology: the field that seeks to determine the nature of human mental capacities and to study how these capacities are put to work.'

Som nævnt i 1. afsnits konklusion må evnen til sproglig adfærd i stedet opfattes som betinget af en internalisering af den socio-økonomiske kontekst. Berger & Luckmann (1972) giver en fremstilling af dette forhold:

(p. 153) 'Eftersom samfundet eksisterer som både objektiv og subjektiv virkelighed, må en dækkende teoretisk forståelse af det omfatte begge disse aspekter. Som vi allerede har fremført, får disse aspekter deres rette placering, hvis samfundet opfattes

som en fortløbende dialektisk proces, der er sammensat af tre momenter: externalisering, objektivisering og internalisering. Hvad angår sociale fænomener må man ikke opfatte momenterne som følgende efter hinanden i tid. Det er snarere sådan, at samfundet, og enhver del af det, er karakteriseret ved alle tre momenter på samme tid, hvorfor en analyse, der kun omfatter et eller to af dem, er utilstrækkelig. Dette gælder også det individuelle medlem af samfundet, som på samme tid externaliserer sin egen væren i den sociale verden, og internaliserer denne som objektiv virkelighed. At leve i et samfund betyder med andre ord at deltage i dets dialektik.'

Et andet problem er den universelle grammatik, som allerede er udførligt omtalt. Det er nok rimeligt at sige at mennesket lingvistisk set har en universel grammatik. Men - udtrykt med Berger og Luckman - en sådan menneskelig natur eksisterer kun i form af antropologiske konstanter som feks. verdensåbenhed og smidighed i den instinktuelle struktur, som afgrænser og muliggør menneskets socio-kulturelle formationer. Lingvistisk set er denne universelle grammatik netop en nødvendig forudsætning for menneskets tilegnelse af dets sproglige verdensåbenhed, nemlig tilegnelsen af dets evne til at producere og konsumere uendelig mange forskellige sætninger, og i samme åndedrag må det tilføjes, at det er mere betydningsfuldt at sige, at mennesket opbygger sin egen natur, lingvistisk set at det skaber sit eget sprog.

Andre konsekvenser af fremstillingen af den generative semantiks resultater kunne nævnes, feks. må som nævnt den kvalitative skelnen mellem competence og performance ophæves, opfattelsen af acceptable og uacceptable sætninger relativiseres og analysen af kontekstløse enkelt sætninger opgives til fordel for en konkret sprogbrugsanalyse. Men væsentligst er det at gentage, at denne forskning ikke må opfattes som målet i sig selv, men kun som det præcise og brugbare udgangspunkt for en dialektisk fremstilling af dens abstrakte resultater, thi kun derved kan en forståelse af dette udgangspunkts begrænsninger opnås og indsættes i den dialektiske materialismes rammer. Dette kravs gyldighed understreger Lakoff (1972) selv med al ønskelig tydelighed:

(p. 649f) 'Recall that natural logic is a theory, a theory about the logical structure of natural language sentences and the regularities governing the notion of a valid argument for reasoning in natural language. That is, it is a theory about the human mind, not a theory about the universe. (...)

Though a natural logic, if one could be constructed, would not make claims about the universe, it would make claims about the way human beings conceive of the universe. And in the gap between the way the universe is and the way people conceive of the universe, there is much philosophy.'

Januar 1973.

Litteraturliste:

- Badiou, Alain (1971): Begreppet modell. Bo Cavefors.
- Bach, Emmon (1967): Nouns and noun phrases (in: Emmon Bach & Robert T. Harms (eds.): Universals in linguistic theory, pp. 91-124. Holt, Rinehart & Winston).
- Berger, Peter L. & Luckmann, Thomas (1972): Den samfundsskabte virkelighed. Lindhardt og Ringhof.
- Chomsky, Noam (1972): Language and mind. Enlarged edition. Harcourt Brace Jovanovich, New York.
- Horkheimer, Max & Adorno, Th. W. (1972): Oplysningens dialektik. Gyldendal.
- Lakoff, George (1971): On generative semantics (in: Danny D. Steinberg & Leon A. Jakobovits: Semantics, pp. 232-296. Cambridge.)
- Lakoff, George (1972): Linguistics and natural logic (in: Harman & Davidson (eds.): Semantics of natural language, pp. 545-665. Reidel, Dordrecht-Holland).
- Lefebvre, Henri (1972): Marx' sociologi. Hans Reitzel.
- Lundkvist, Anders (1972): Kapitalens bevidsthedsformer. GMT.
- Marx/Engels (1845): Den tyske ideologi (in: Karl Marx. Med indledning, oversættelse og noter af Johs. Witt-Hansen, Berlingske forlag).

- McCawley, James D. (1970): Semantic representation (in: Paul Garvin (ed.): *Cognition: a multiple view*, pp.227-247. Spartan books, New York).
- McCawley, James D. (1971): English as a VSO language (in: *Language* 46, pp.286-299).
- McCawley, James D. (1972): A program for logic (in: Harman & Davidson (eds.): *Semantics of natural language*, pp.498-544, Reidel, Dordrecht-Holland).
- Mey, Jacob (1972): Performansens dialektik (in: 'Bunke').
- Peters, Stanley (1970): Why there are many 'universal' bases (in: *Papers in linguistics* 2, pp.27-43).
- Peters, Stanley & Ritchie, E.W.: (1971): On restricting the base component of transformational grammars (in: *Information and Control* 18, pp.483-501).
- Postal, Paul M. (1971): On the surface verb 'remind' (in: Charles J. Fillmore & D. Terence Langendoen: *Studies in linguistic semantics*, pp.181-270. Holt, Rinehart & Winston).
- Ross, John Robert (1967): Constraints on variables in syntax.
- Ross, John Robert (1970): On declarative sentences (in: Roderick Jacobs & Peter S. Rosenbaum (eds.): *Readings in English transformational grammar*, pp.222-272. Blaisdell, Boston).
- Ross, John Robert (1972a): Act (in: Harman & Davidson (eds.): *Semantics of natural language*, pp.70-126. Reidel, Dordrecht-Holland).
- Ross, John Robert (1972b): Parentage (in: *Foundations of language* 8,4, p.573).
- Schwarze, Ch. (1972): Grammatiktheorie und Sprachvergleich (in: *Linguistische Berichte* 21, pp.15-29).
- Stemmer, Nathan (1971): A note on competence and performance (in: *Linguistics* 65, pp.83-89).

Noter:

- 1) Nogle af disse indledende eksempler er hentet fra Ross (1972b).
- 2) For en kort oversigt se McCawley (1972).
- 3) Som bekendt er cykliske transformationer ordnede, således at de altid anvendes på det lavest mulige S. (For en kort oversigt over cykliske transformationer se McCawley (1971)).
- 4) Der er tale om en stærk forenkling af den transformationelle derivation.
- 5) Bemærk, at dette naturligvis ikke havde været muligt uden 'forælder's komplekse underliggende struktur.
- 6) Bemærk igen forenklingen: der er ikke tale om conjunction reduction men om en serie forskellige transformationer. Dette spiller dog ingen rolle for argumentationen.
- 7) Man vil senere forstå årsagen til den fetichistiske brug af ordet 'forklare' i dette afsnit, sådan som det tydeligt kommer til udtryk i feks. denne sætning.
- 8) At dette er tilfældet, bekræfter følgende eksempler:
 13'. *Birthes forældre er alle tre rare
 15'. De forældre der kom til konsultationen er alle tre rare
- 9) Her opløses ordets fetich-karakter.
- 10) Bemærk stadig væk, at disse konklusioner er af foreløbig karakter..
- 11) Dette antyder Lefebvre (1972):
 'I analysen af den form, som sproget udgør, såvel som af den anden form, der udgøres af varen, må man godt nok indkredse den formelle karakter, men uden nogensinde at skille den fra dens eksistensgrundlag: indhold, vorden, historie, samfundsmæssige relationer, praksis osv.'
- 12) Bemærk denne iagttagelses konsekvenser for sprogundervisning.
- 13) Det må retfærdigvis anføres, at Mey selv bemærker dette.
- 14) Stemmer (1971) når på et andet plan til samme resultat:
 'In conclusion, I have tried to show that there is no fundamental distinction between a theory of competence and performance. Moreover, from our analysis it also follows that a theory of competence depends ultimately on performances since the adequacy of such a theory can only be determined on the basis of performances. Therefore, the claim that it is possible or even necessary to develop a theory of competence independent of a theory of performance becomes methodologically incorrect.'

- 15) Hvoraf de to første tilhører transformationsgrammatikkens 'universelle base'.
- 16) R_3 - R_1 betegner tre lag i den transformationelle derivation fra overfladestruktur til dybereliggende strukturer.
- 17) En detaljeret fremstilling af denne type regler gives i Lakoff (1971). Termen oversættes her i artiklen med 'derivationelle begrænsninger'.
- 18) Den syntaktiske og semantiske velformethed må naturligvis opfattes relativt, som en funktion af den sammenhæng hvori den opfattes.
- 19) Lakoff når et fuldstændig tilsvarende resultat.
- 20) Dog åbenbart med den tilføjelse, at det indirekte objekt i performativsætningen både kan stå i 2. person singularis og pluralis.
- 21) Denne hypotese introduceredes i McCawley (1971).
- 22) Den følgende argumentation bygger i meget høj grad på Badiou (1971).
- 23) Disse termer må ikke forveksles med transformationsgrammatikkens brug af begreberne syntaks og semantik.
- 24) Dette specificerer Schwarze (1972):
Valget af grammatisk formalisme afhænger ikke af et på forhånd truffet valg af hypotese om den menneskelige sprogbevægelse. Valget afhænger derimod af 1. Det naturlige sprogs forventede egenskaber (formalismen skal være anskuelig, men på den anden side også explicit og formel), og 2. Hvad skal formalismen bruges til (en bestemt teori kan begribe ganske bestemte aspekter af en kompleks genstand, hvorfor man kan vælge teori efter, i hvilke retninger den tillader udsagn om sin genstand).
- 25) Denne og de følgende bemærkninger uddybes senere.
- 26) Det følgende bygger i meget høj grad på Lundkvist (1972).
- 27) Jeg beklager afsnittets katastrofale kortfattedhed og umarxistiske ahistoricitet. Det er udelukkende tænkt som udgangspunkt for en debat om den amerikanske lingvistik status.
- 28) I følge Schwarze (1972) har transformationsgrammatikkens udvikling understreget denne manglende kritiske henvisning:
'Die Theoriebildung schreitet vielmehr vor allem dadurch fort, dass unter Bezugnahme auf den von Chomsky gesetzten Rahmen Modifikationen oder neue Grammatiktypen aufgrund immer 'feinerer' empirischer Beobachtungen vorgeschlagen werden. (...)

(forts. næste side)

Es ist eine Eigentümlichkeit dieser Diskussion, dass die Beispielsätze, an denen diese Argumentation aufgehängt wird, oft ziemlich gekünstelt wirken. (...) Man sollte jedoch darauf achten, dass man seine Argumentationen auf Daten bezieht, die in einen empirisch leicht testbares Verhältnis zu einer als intersubjektives Kommunikationsmittel aufgefassten natürlichen Sprache stehen. (...) Besonders in mündlichen Diskussionen sehen sich Linguisten, die mit derartigen Beispielsätzen operieren, oft gezwungen, sich auf ihren persönlichen Dialekt zurückzuziehen. (...) Damit ist aber die Linguistik in der Gefahr, ihre empirische Basis überhaupt zu verlassen und zum l'art pour l'art zu werden.'

(Det må understreges, at citatet er medtaget for at antyde en bestemt tendens. Formelt holder citatets argumentation nemlig ikke.)

29) Badiou (1971).